YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

26 päivänä maaliskuuta 2009 *

Asiassa C-326/07,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 13.7.2007,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään L. Pignataro-Nolin ja H. Støvlbæk, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato P. Gentili, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, P. Lindh (esittelevä tuomari) ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.10.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.11.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että Italian tasavalta ei ole noudattanut EY 43 ja EY 56 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on 10.6.2004 antanut 31.5.1994 annetun asetuksen (decreto legge) nro 332, joka on muunnettu tietyin muutoksin 30.7.1994 annetuksi laiksi nro 474, 2 §:ssä tarkoitettujen erityisten oikeuksien käyttämisen edellytyksiä koskevan pääministerin asetuksen (decreto del Presidente del Consiglio dei Ministri, definizione dei criteri di esercizio dei poteri speciali, di cui all'art. 2 del decreto-legge 31 maggio 1994, n. 332,

convertito, con modificazioni, dalla legge 30 luglio 1994, n. 474) (GURI nro 139, 16.6.2004, s. 26; jäljempänä vuoden 2004 asetus) 1 §:n 2 momentin säännökset.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus nro 332/1994

2 Valtiolla ja julkisyhteisöillä osakeyhtiöissä olevien omistusten luovutusmenettelyjen nopeuttamista koskevista säännöksistä 31.5.1994 annettu asetus nro 332 (decreto-legge n. 332, norme per l'accelerazione delle procedure di dismissione di partecipazioni dello Stato e degli enti pubblici in società per azioni) (GURI nro 126, 1.6.1994, s. 38) on muunnettu tietyin muutoksin 30.7.1994 annetuksi laiksi nro 474 (GURI nro 177, 30.7.1994, s. 5). Tätä asetusta on sittemmin muutettu valtion vuotuisen ja monivuotisen talousarvion laatimisesta 24.12.2003 annetulla lailla nro 350 (talousarviolaki 2004) (legge n. 350, disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2004)) (GURI nro 196, 27.12.2003, Supplemento ordinario; jäljempänä talousarviolaki nro 350/2003). Mainitussa asetuksessa, sellaisena kuin se on näin tietyin muutoksin laiksi muunnettuna (jäljempänä asetus nro 332/1994), säädetään, että valtio säilyttää erityisiä oikeuksia tietyissä yhtiöissä (jäljempänä erityiset oikeudet).

3 Asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Pääministerin on talous- ja valtiovarainministerin esityksestä, yhteistyössä kauppa- ja teollisuusministerin sekä kullakin alalla toimivaltaisten ministerien kanssa ja toimivaltaisten parlamentaaristen komiteoiden kuulemisen jälkeen määritettävä asetuksella ne puolustuksen, liikenteen, televiestinnän, energiavarojen tai muiden julkisten palvelujen alalla toimivat ja valtion suorassa tai välillisessä määräysvallassa olevat yhtiöt, joiden yhtiöjärjestyksessä on määrättävä, että ennen määräysvallan

menettämiseen johtavien toimien hyväksymistä yhtiöjärjestykseen on lisättävä yhtiön ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksymällä päätöksellä säännös, jolla talous- ja valtiovarainministerille myönnetään yksi tai useampia seuraavista erityisistä oikeuksista, joita on käytettävä yhteistyössä kauppa- ja teollisuusministerin kanssa. – –”

4 Nämä mainitun 2 §:n 1 momentin a–d kohdassa mainitut erityiset oikeudet ovat seuraavat:

a) Mahdollisuus vastustaa sitä, että sijoittajat hankkivat kyseisistä yhtiöistä merkittäviä osuuksia, jotka edustavat vähintään viittä prosenttia tai talous- ja valtiovarainministeriön asetuksella vahvistamaa pienempää prosenttimäärää äänioikeuksista. Vastustuksensa ilmaisemiseksi viranomaisilla on 10 päivän määräaika, joka lasketaan sellaisen ilmoituksen, joka kyseisen yhtiön hallintoon kuuluvien on tehtävä silloin, kun pyyntö osakasrekisteriin merkitsemisestä tehdään, tekopäivästä, kun taas luovutuksensaajalla on 60 päivää aikaa riitauttaa viranomaisten päätös toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

b) Mahdollisuus vastustaa vähintään viittä prosenttia tai talous- ja valtiovarainministeriön asetuksella vahvistamaa pienempää prosenttimäärää äänioikeuksista edustavien osakkeenomistajien välisiä sopimuksia. Edellä a kohdassa mainitut 10 ja 60 päivän määräajat soveltuvat vastaavasti viranomaisten vastustukseen ja kyseisten sopimusten osapuolina olevien osakkeenomistajien kanteisiin.

c) Veto-oikeus päätöksissä, jotka koskevat yhtiön purkamista, yrityksen luovutusta, sulautumista, jakautumista, yhtiön kotipaikan siirtoa ulkomaille, toimialan muuttamista tai yhtiöjärjestysten muuttamista sillä tavoin, että erityiset oikeudet poistettaisiin tai niitä muutettaisiin. Veto-oikeuden käyttämistä koskevan päätöksen riitauttamiseen on säädetty 60 päivän määräaika.

d) Mahdollisuus nimittää hallituksen jäsen, jolla ei ole äänioikeutta.

5 Kanteesta ilmenee, että erityisten oikeuksien käyttämistä koskeva ehto on sisällytetty erityisesti Italian oikeuden mukaan perustettujen, petrokemian teollisuudessa ja energia-, televiestintä-, sähkö- sekä puolustusaloilla toimivien yhtiöiden ENI, Telecom Italia, Enel ja Finmeccanica yhtiöjärjestyksiin.

6 Talousarviolain nro 350/2003 4 §:n 230 momentissa säädetään, että erityisten oikeuksien käyttämisen kriteerit määritellään pääministerin talous- ja valtiovarainministerin sekä kauppa- ja teollisuusministerin esityksestä antamalla ad hoc -asetuksella, joka on annettava 90 päivän määräajassa mainitun lain voimaantulosta, ja rajoitetaan niiden käyttö vain sellaisiin tilanteisiin, joissa valtion keskeiset edut ovat vaarassa.

Vuoden 2004 asetus

7 Vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Asetuksen nro 332/1994 2 §:ssä tarkoitettuja erityisiä oikeuksia käytetään ainoastaan silloin, jos erityisesti yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen, kansanterveyteen tai maanpuolustukseen liittyvät yleisen edun mukaiset olennaiset ja pakottavat syyt täyttyvät ja jos näin toteutettavat toimenpiteet ovat, myös asianmukaisten määräaikojen mahdollisen asettamisen osalta, asianmukaisia ja oikeasuhteisia näiden etujen suojelemiseksi, tämän rajoittamatta kansallisen oikeusjärjestyksen ja yhteisön oikeuden periaatteiden ja ennen kaikkea syrjintäkiellon periaatteen noudattamista.

2. Erityisiä oikeuksia, joista on säädetty asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin a, b ja c kohdassa, käytetään seuraavissa tilanteissa, tämän rajoittamatta tässä 1 momentissa ilmaistujen sääntöjen soveltamista:

a) vakava ja todellinen vaara katkoksesta öljy- ja energiatuotteiden samoin kuin niihin liittyvien ja niiden johdannaisten palvelujen kansallisessa vähimmäissaatavuudessa ja yleisesti raaka-aineiden, yhteiskunnan kannalta olennaisten hyödykkeiden tai televiestintä- ja kuljetuspalvelujen vähimmäispalvelutason saatavuudessa

b) vakava ja todellinen vaara yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttämisen jatkuvuudelle jonkin julkisen palvelun osalta sekä yhtiölle uskottujen yleisen edun mukaisten tehtävien hoitamisessa

c) vakava ja todellinen vaara keskeisten julkisten palvelujen tuottamiseen käytettävien laitosten ja verkkojen turvallisuudelle

d) vakava ja todellinen vaara maanpuolustukselle, sotilaalliselle turvallisuudelle, yleiselle järjestykselle ja yleiselle turvallisuudelle

e) terveydelliset hätätilanteet.”

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

8 Komissio aloitti erityisten oikeuksien käytön edellytyksiin liittyvää jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä EY 43 ja EY 56 artiklan rikkomisen vuoksi koskevan menettelyn lähettämällä Italian tasavallalle 6.2.2003 virallisen huomautuksen. Tämä jäsenvaltio muutti sen seurauksena lainsäädäntöään ja antoi talousarviolain nro 350/2003 sekä vuoden 2004 asetuksen. Komissio katsoi kuitenkin, että tehdyt muutokset eivät olleet riittäviä, ja lähetti sille 22.12.2004 täydentävän virallisen huomautuksen.

9 Komissio katsoi sen jälkeen, kun se oli 20.5.2005 saanut Italian hallituksen vastauksen, että se ei voinut tyytyä tässä vastauksessa esitettyihin näkemyksiin, ja osoitti Italian tasavallalle 18.10.2005 perustellun lausunnon, joka koski vain vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentissa säädettyjä kriteerejä, ja kehotti tätä noudattamaan mainittua lausuntoa kahden kuukauden kuluessa tämän lausunnon vastaanottamisesta. Tämä jäsenvaltio toimitti vastauksena lausunnon, jolla se pääasiallisesti riitautti komission analyysin.

10 Koska komissio katsoi, ettei tilanne ollut vieläkään tyydyttävä, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

Asianosaisten lausumat

11 Komission mukaan Italian tasavalta on rikkonut EY 43 ja EY 56 artiklaa, koska vuoden 2004 asetuksessa ei täsmennetä riittävästi erityisten oikeuksien käytön kriteereitä.

Tämän toimielimen mukaan sijoittajat eivät voi mainittujen kriteerien perusteella tietää, missä tilanteissa näitä oikeuksia käytetään.

12 Näin ollen komissio väittää, että konkreettiset tilanteet, joita vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentin a–d kohdan käsite ”vakava ja todellinen vaara” voi koskea, ovat mahdollisesti runsaslukuisia, määrittelemättömiä ja ei-määriteltävissä olevia. Tämä täsmällisyyden puute niiden erityisten ja objektiivisten olosuhteiden, jotka mahdollistavat sen, että valtio käyttää erityisiä oikeuksia, määrittelyssä tekee mainituista oikeuksista vapaaharkintaisia, kun otetaan huomioon Italian viranomaisten käytettävissä oleva liikkumavara. Tämä ei rohkaise sijoittajia eikä erityisesti niitä, jotka aikovat asettua Italiaan vaikuttaakseen kyseisen sääntelyn kohteena olevien yritysten johtamiseen.

13 Komissio katsoo, että koska vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 kohta koskee asetuksessa nro 332/1994 säädettyjen erityisten oikeuksien täytäntöönpanoa, vuoden 2004 asetuksen oikeasuhteisuuden arviointi sisältää tarkastelun mainittujen oikeuksien lainmukaisuudesta tietyissä tilanteissa.

14 Komissio myöntää, että sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaata liikkuvuutta voidaan rajoittaa kansallisilla toimilla, jotka ovat EY 46 ja EY 58 artiklan tai yleistä etua koskevien pakottavien syiden perusteella oikeutettuja, mutta vain siinä tapauksessa, että valtion keskeisten etujen suojaamisen varmistamiseksi välttämättömiä toimia koskevaa yhteisön yhdenmukaistamissääntelyä ei ole olemassa.

15 Komissio katsoo, että säännellyillä aloilla, kuten energia, maakaasu ja televiestintä, valtion keskeisten etujen turvaamisen tavoite voidaan saavuttaa vähemmän rajoittavilla toimilla, kuten yhteisön lainsäätäjän toimilla. Komissio viittaa erityisesti sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 26.6.2003 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2003/54/EY (EUVL L 176, s. 37) ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 26.6.2003 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2003/55/EY (EUVL L 176, s. 57) sekä sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/21/EY (puitedirektiivi) (EYVL L 108, s. 33). Komissio korostaa, että näissä direktiiveissä säädetään sellaisten toimien täytäntöön-

panosta, joilla pyritään turvaamaan kansallinen vähimmäissaatavuus direktiivien kattamilla toimialoilla. Tämä toimielin esittää, että Italian tasavalta ei osoita, miksi kansallista vähimmäissaatavuutta niillä talouden toimialoilla, joita sääntely koskee, ei voitaisi taata mainittujen direktiivien perusteella.

16 Komissio väittää sääntelemättömien toimialojen osalta, että Italian tasavalta ei ole esittänyt perusteita riidanalaisten kriteerien soveltamiselle.

17 Se katsoo lisäksi, että yhtäältä energiansaannin turvaamisen sekä julkisten palvelujen tuottamisen ja toisaalta osakkeenomistajien valvonnan ja yrityksen johtamisen välillä ei ole mitään syy-yhteyttä.

18 Komission mukaan vuoden 2004 asetus merkitsee siten toimenpidettä, jolla ylitetään se, mikä on tarpeen sen kohteena olevan yleisen edun turvaamiseksi.

19 Italian tasavalta katsoo ensinnäkin, että suuri osa komission arvioinnista liittyy niiden erityisten oikeuksien, joita koskevasta järjestelmästä on säädetty asetuksella nro 332/1994, väitettyyn lainvastaisuuteen. Kanteessa ja perustellussa lausunnossa tarkoitettu jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen koskee sitä vastoin ainoastaan vuoden 2004 asetusta eikä asetusta nro 332/1994. Siten erityisiä oikeuksia koskevan järjestelmän väitetty lainvastaisuus, joka seuraa asetuksesta nro 332/1994, ei ole käsiteltävänä olevan kanteen kohteena.

20 Tämän jäsenvaltion mukaan tästä seuraa, että pääosaa komission kanteessaan esittämistä kanneperusteista ei voida hyväksyä. Tämä koskee sekä niitä kanneperusteita, jotka koskevat Italian tasavallan asettamia rajoja kyseisten yhtiöiden osakkeiden

hankkimiselle, että kanneperusteita, jotka koskevat osakkeiden omistusta eli näiden yhtiöiden rakennetta. Komissio moittii Italian tasavaltaa pääasiallisesti siitä, että se on luonut tämän rakenteen valvontaa koskevia toimenpiteitä eikä sellaisia toimenpiteitä, joilla voidaan valvoa erityisiä yrityksen johtamiseen liittyviä päätöksiä. Nämä kanneperusteet koskevat asetusta nro 332/1994 eivätkä vuoden 2004 asetusta.

21 Italian tasavalta vaatii siis erityisiä oikeuksia koskevien säännösten suhteettomuuteen liittyvien kanneperusteiden hylkäämistä, koska tämä osa kanteesta koskee todellisuudessa asetusta nro 332/1994.

22 Toiseksi Italian tasavalta riitauttaa komission arvioinnin siltä osin, kuin siinä pääosa kanneperusteista perustuu pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan EY 56 artiklan väitettyyn rikkomiseen, ja lisää, että nämä kanneperusteet voisivat yhtä hyvin perustua sijoittautumisvapautta koskevan EY 43 artiklan rikkomiseen. Tämän jäsenvaltion mukaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön, erityisesti asiassa C-196/04, Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, 12.9.2006 annetun tuomion (Kok., s. I-7995), perusteella se, että kysymystä voidaan tutkia sijoittautumisvapauden näkökulmasta, sulkee pois sen, että pääomien vapaa liikkuvuus koskisi sitä. Koska riidanalaiset säännökset koskevat toimia, joilla pyritään käyttämään kyseisten yhtiöiden johtamiseen liittyvää ratkaisevaa vaikutusvaltaa, ratkaisevia ovat EY 43, EY 45 ja EY 46 artikla. Tämä seikka on tärkeä, sillä näiden artiklojen sisältämät säännökset ovat vähemmän rajoittavia kuin EY 56 ja EY 58 artiklan.

23 Kolmanneksi Italian tasavalta kiistää kanneperusteen, joka koskee vuoden 2004 asetuksen säännösten, joilla kansalliselle hallinnolle annetaan erityisiä oikeuksia, vapaaharkintaisuutta.

24 Neljänneksi tämä jäsenvaltio kiistää komission väitteen, joka koskee säänneltyihin aloihin sovellettavia direktiivejä. Näillä direktiiveillä on merkitystä vain, jos kanne

koskee asetusta nro 332/1994, jossa säädetään rakenteellisista toimenpiteistä. Vuoden 2004 asetuksella puolestaan ei luoda mitään tällaista toimenpidettä vaan siinä vain täsmennetään asetuksella nro 332/1994 säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanon tilanteita ja edellytyksiä. Italian tasavalta väittää, että joka tapauksessa mikään ei estä jäsenvaltioita ryhtymästä keskeisillä toimialoilla toimenpiteisiin, joilla luodaan jopa laajemmat puuttumisvaltuudet kuin mainittujen direktiivien säännöksillä.

25 Italian tasavalta lisää, että toissijaisuusperiaatetta on sovellettava. Kansallinen lainsäädäntö on yhteisön säännöstöä sopivampi sellaisten tilanteiden sääntelemiseen, joissa on kyse valtion keskeisistä eduista ja joita vain valtio voi arvioida ajoissa ja asianmukaisesti.

26 Muilla julkisten palvelujen toimialoilla, joita ei ole vielä yhdenmukaistettu, kuten puolustusalalla, jäsenvaltiolla on oikeus ryhtyä toimenpiteisiin yleistä etua vakavasti vahingoittaviin tilanteisiin varautumiseksi.

27 Italian tasavallan mukaan ainoa kanteessa esitetty väite, joka on otettava huomioon, on sellaisten konkreettisten tilanteiden, joissa on mahdollista soveltaa asetuksen nro 332/1994 säännöksiä, väitetty ennakoitavuuden puute. Tämä jäsenvaltio väittää kuitenkin, että kaikki erityiset olosuhteet tunnistetaan ja voidaan arvioida vasta silloin, kun sijoittaja on tiedossa. Se väittää siis, että erityisten oikeuksien käyttämisen edellytyksiä ei voida määritellä tarkemmin kuin vuoden 2004 asetuksessa on tehty.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

Kanteen kohde

28 Italian tasavallan mukaan merkittävä osa komission väitteistä ei todellisuudessa koske vuoden 2004 asetuksessa esitettyjä kriteerejä vaan asetuksella nro 332/1994 säädettyjä erityisiä oikeuksia, ja väitteillä pyritään siihen, että näiden oikeuksien todettaisiin olevan ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa. Näillä väitteillä laajennetaan näin kanteen kohdetta, ja ne on siten jätettävä tutkimatta.

29 Tältä osin on huomattava, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen kohde rajataan perustellussa lausunnossa ja kannekirjelmässä (ks. vastaavasti mm. asia C-350/02, komissio v. Alankomaat, tuomio 24.6.2004, Kok., s. I-6213, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Koska käsiteltävänä olevassa asiassa nämä kaksi asiakirjaa koskevat vain vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentin kriteerejä, on todettava, että komissio ei ole laajentanut oikeusriidan kohdetta, joten kanne voidaan ottaa tutkittavaksi.

30 Komissio toki esittää kriittisiä näkemyksiä asetuksella nro 332/1994 säädetyistä erityisistä oikeuksista mutta se kyseenalaistaa ja riitauttaa vain niiden täytäntöönpanon mahdollistavat kriteerit.

31 Koska väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen koskee vain vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentissa määriteltyjä kriteerejä, on tarpeen ottaa kantaa vain tämän säännöksen yhteensopivuuteen yhteisön oikeuden kanssa.

EY 43 ja EY 56 artiklan soveltaminen

32 Komissio arvioi, että sen väittämä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on tutkittava sijoittautumisvapautta koskevan EY 43 artiklan ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan EY 56 artiklan valossa.

33 Siltä osin kuin on kyse siitä, kumman vapauden soveltamisalaan kansallinen lainsäädäntö kuuluu, täysin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että huomioon on otettava kyseisen lainsäädännön tarkoitus (ks. asia C-157/05, Holböck, tuomio 24.5.2007, Kok., s. I-4051, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Sijoittautumisvapautta koskevien EY:n perustamissopimuksen määräysten aineelliseen soveltamisalaan kuuluvat kansalliset säännökset, joita sovelletaan, kun kyseisen jäsenvaltion kansalainen omistaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneesta yhtiöstä sellaisen osuuden, joka antaa hänelle selvän vaikutusvallan kyseisen yhtiön päätöksiin ja mahdollisuuden määrätä yhtiön toiminnasta (ks. vastaavasti erityisesti asia C-251/98, Baars, tuomio 13.4.2000, Kok., s. I-2787, 22 kohta ja asia C-112/05, komissio v. Saksa, tuomio 23.10.2007, Kok., s. I-8995, 13 kohta).

35 Pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan EY 56 artiklan määräysten soveltamisalaan kuuluvat muun muassa suorat sijoitukset eli kaikenlaiset luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tekemät sijoitukset, joiden tarkoituksena on pysyvien ja suorien yhteyksien luominen tai ylläpitäminen pääoman sijoittajan ja sen yhtiön välillä, jonka käyttöön pääoma annetaan taloudellisen toiminnan harjoittamista varten. Tämä tavoite edellyttää, että osakkeenomistajan omistama osakemäärä antaa sille joko kansallisen osakeyhtiölainsäädännön nojalla tai muutoin todellisen mahdollisuuden osallistua yhtiön johtamiseen tai sen valvontaan (ks. em. asia komissio v. Saksa, tuomion 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Sellainen kansallinen lainsäädäntö, jota ei sovelleta pelkästään sellaisiin omistusosuuksiin, jotka antavat selvän vaikutusvallan yhtiön päätöksiin ja mahdollisuuden määrätä sen toiminnasta, mutta jota sovelletaan riippumatta siitä, kuinka suuren

osuuden osakkeenomistaja omistaa yhtiöstä, voi kuulua sekä EY 43 artiklan että EY 56 artiklan soveltamisalaan (ks. vastaavasti em. asia Holböck, tuomion 23 ja 24 kohta). Toisin kuin Italian tasavalta väittää, edellä mainitussa asiassa Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas annetusta tuomiosta ei voida päätellä, että vain EY 43 artiklaa voitaisiin soveltaa tällaiseen tilanteeseen. Kuten kyseisen tuomion 32 kohdasta ilmenee, tuomio koskee vain sellaista tilannetta, jossa yhtiöllä on omistusosuus, jonka perusteella sillä on määräysvalta muissa yhtiöissä (ks. asia C-207/07, komissio v. Espanja, tuomio 17.7.2008, 36 kohta).

37 Käsiteltävänä olevassa asiassa on tehtävä ero sen mukaan, sovelletaanko kriteerejä valtion oikeuksiin vastustaa omistusosuuden hankkimista ja sellaisten osakkaiden, jotka edustavat tiettyä prosenttiosuutta äänioikeuksista, tekemiä sopimuksia vai oikeuteen käyttää veto-oikeutta tiettyjen yhtiössä tehtävien päätösten yhteydessä.

38 Ensinnäkin asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin a ja b kohdassa tarkoitettujen vastustamisoikeuksien osalta oikeudenkäyntiasiakirjoista ilmenee, että vähintään viiden prosentin osuus äänioikeuksista tai mahdollisesti toimivaltaisen ministerin vahvistama alempi prosenttiosuus todennäköisesti mahdollistaa sen, että asianosaiset voivat tosiasiallisesti osallistua kyseisen yhtiön johtamiseen, mikä kuuluu EY 56 artiklan soveltamisalaan. Sellaisissa yhtiöissä, joiden omistus on yleensä hyvin hajautunutta, ei ole kuitenkaan poissuljettua, että näitä prosenttiosuuksia vastaavien osuuksien omistajilla on selvä vaikutusvalta tällaisen yhtiön johtamiseen ja mahdollisuus määrätä yhtiön toiminnasta, mikä kuuluu EY 43 artiklan soveltamisalaan, kuten Italian tasavalta väittää. Koska lisäksi asetuksessa nro 332/1994 vahvistetaan vähimmäisprosenttiosuus, tätä sääntelyä sovelletaan myös osuuksiin, jotka ylittävät tämän prosenttiosuuden ja antavat ilmeisen määräysvallan. Siten mainittujen vastustusoikeuksien käyttöä koskevia kriteerejä on tutkittava näiden molempien perustamissopimuksen määräysten valossa.

39 Toiseksi asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin c alakohdassa tarkoitetun veto-oikeuden osalta on todettava, että tämä oikeus koskee yhtiön johtamiseen liittyviä päätöksiä ja siten vain niitä osakkeenomistajia, jotka voivat käyttää selvää vaikutusvaltaa kyseisissä yhtiöissä, joten tämän oikeuden käyttöä koskevia kriteerejä on tutkittava EY 43 artiklan valossa. Vaikka muutoin näillä kriteereillä olisi rajoittavia

vaikutuksia pääomien vapaaseen liikkuvuuteen, tällaiset vaikutukset olisivat väistämätön seuraus mahdollisesta sijoittautumisvapauden rajoittamisesta, eivätkä ne näin ollen ole peruste sille, että niitä tutkittaisiin erikseen EY 56 artiklan kannalta (ks. em. asia Cadbury Schweppes ja Cadbury Schweppes Overseas, tuomion 33 kohta). Siten veto-oikeuden käyttöä koskevien kriteerien tutkiminen on suoritettava ainoastaan EY 43 artiklan kannalta.

Vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentissa mainitut kriteerit siltä osin kuin ne koskevat vastustamisoikeuksien käyttöä

– EY 56 artiklaan perustuvien velvollisuuksien noudattamatta jättäminen

40 On huomattava ensinnäkin, että tutkittavana olevilla kriteereillä määritellään ne olosuhteet, joissa valtion oikeudet vastustaa tiettyjen omistusosuuksien hankintaa tai tiettyjen osakkaiden välisten sopimusten tekemistä kyseisissä yhtiöissä voidaan panna täytäntöön. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että tällaisten oikeuksien käyttö voi olla EY 56 artiklassa taatun pääomien vapaan liikkuvuuden vastaista (ks. erityisesti asia C-98/01, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 13.5.2003, Kok., s. I-4641, 50 kohta ja em. asia komissio v. Espanja, tuomion 58 kohta). Käsiteltävänä olevassa asiassa riitainen seikka on se, säädetäänkö kyseisillä kriteereillä edellytyksistä, joiden perusteella tällaisten oikeuksien käyttö voidaan perustella.

41 Tältä osin on huomattava, että pääomien vapaata liikkuvuutta voidaan rajoittaa kansallisilla toimenpiteillä, jotka ovat perusteltavissa EY 58 artiklassa mainituilla syillä tai yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, jos olemassa ei ole sellaisia yhteisön yhdenmukaistamistoimenpiteitä, joilla säädetään näiden etujen suojaamisen varmistamiseksi tarvittavista toimista (ks. em. asia komissio v. Saksa, tuomion 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Yhteisön tasolla toteutetun yhdenmukaistamisen puuttuessa jäsenvaltioiden asiana on lähtökohtaisesti päättää tasosta, jonka mukaisesti ne aikovat varmistaa tällaisten hyväksyttävien etujen suojelun, sekä tavasta, jolla kyseinen taso on tarkoitus saavuttaa. Niiden on kuitenkin noudatettava perustamissopimuksessa asetettuja rajoja ja erityisesti suhteellisuusperiaatetta, joka edellyttää, että toteutetut toimenpiteet ovat omiaan takaamaan niillä tavoiteltavan päämäärän toteutumisen ja että niillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. em. asia komissio v. Saksa, tuomion 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Myös yhdenmukaistetuilla aloilla suhteellisuusperiaatetta sovelletaan siinä tapauksessa, että yhteisön lainsäätäjä on jättänyt jäsenvaltioille harkintavaltaa.

44 Käsiteltävänä olevassa asiassa Italian tasavallan ja komission näkemykset eroavat siinä, ovatko tiettyjen omistusosuuksien hankintaa tai sellaisten osakkeiden, joilla on hallussaan vähintään viisi prosenttia tai tietyissä tapauksissa vähäisempikin osuus äänioikeuksista, välisten sopimusten tekemistä koskevien vastustamisoikeuksien käyttöön sovellettavat kriteerit sellaisia, että tämä käyttö on oikeasuhteista tavoiteltuihin päämääriin nähden ja siten sopusoinnussa EY 56 artiklassa taatun vapauden kanssa.

45 Tältä osin on huomattava, että riidanalaiset kriteerit koskevat yleisiä etuja, jotka liittyvät erityisesti energiavarojen ja yhteiskunnan kannalta keskeisten hyödykkeiden vähimmäissaatavuuteen, julkisen palvelutuotannon jatkuvuuteen, keskeisten julkisten palvelujen tuottamiseen käytettävien laitosten turvallisuuteen, maanpuolustukseen, yleisen järjestyksen säilyttämiseen ja yleiseen turvallisuuteen sekä terveydellisiin hätätilanteisiin. Tällaisten etujen turvaaminen voi oikeuttaa tietyt perusvapauksien käyttöä koskevat rajoitukset sillä edellytyksellä, että suhteellisuusperiaatetta noudatetaan (ks. erityisesti asia C-274/06, komissio v. Espanja, tuomio 14.2.2008, 38 kohta).

46 Kuten tämän tuomion 42 ja 43 kohdassa huomautetaan, suhteellisuusperiaatteen noudattaminen edellyttää ensinnäkin, että toteutetut toimenpiteet soveltuvat tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseen.

47 Riidanalaisten kriteerien soveltaminen, siltä osin kuin ne koskevat vastustamisoikeuksien käyttöä, ei kuitenkaan mahdollista käsiteltävänä olevassa asiassa tavoiteltujen päämäärien saavuttamista, koska mainittujen kriteerien ja näiden oikeuksien välillä ei ole yhteyttä.

48 Yhteisöjen tuomioistuin on aikaisemmin todennut, että pelkästään sellaisen osuuden, joka on yli 10 prosenttia energia-alalla toimivan yhtiön osakepääomasta, hankintaa tai mitä tahansa muuta hankintaa, joka antaa merkittävän vaikutusvallan tällaisessa yhtiössä, ei voida itsessään lähtökohtaisesti pitää todellisena ja riittävän vakavana uhkana toimitusten turvallisuudelle (ks. em. asia komissio v. Espanja, tuomio 17.7.2008, 38 ja 51 kohta).

49 Italian tasavalta ei ole kirjallisissa lausumissaan esittänyt mitään näyttöä eikä edes aihetodisteita siitä, että riidanalaisten kriteerien soveltaminen vastustamisoikeuksien täytäntöönpanoon mahdollistaa tavoiteltujen päämäärien saavuttamisen. Suullisessa käsittelyssä tämä jäsenvaltio on maininnut tiettyjä esimerkkejä. Se on maininnut mahdollisuuden, että terrorismijärjestöön yhteydessä oleva ulkomaalainen operaattori pyrkisi hankkimaan huomattavia osuuksia strategisella toimialalla toimivista kansallisista yhtiöistä. Se on tuonut myös esiin mahdollisuuden, että kansainvälisiä energian siirtoverkkoja hallitseva ulkomainen yhtiö, joka on aikaisemmin käyttänyt tätä asemaa vaikeuttaakseen vakavasti toimituksia naapurivaltioihin, tarjoutuu ostamaan osuuden kotimaisesta yhtiöstä. Tämän jäsenvaltion mukaan tällaiset ennakkotapaukset voivat oikeuttaa vastustamaan sitä, että tällainen sijoittaja hankkii merkittäviä osuuksia kyseessä olevista kotimaisista yhtiöistä.

50 On kuitenkin todettava, että vuoden 2004 asetus ei sisällä tällaisia seikkoja eikä siinä mainita mitään erityisiä tai objektiivisia olosuhteita.

51 Yhteisöjen tuomioistuin on aikaisemmin todennut, että jäsenvaltion puuttumisoikeudet, kuten vastustamisoikeus, jonka käyttämisen edellytykset määritellään kyseessä olevilla kriteereillä ja jolle ei ole asetettu mitään edellytyksiä lukuun ottamatta yleisesti muotoiltua viittausta kansallisten etujen turvaamiseen eikä täsmennetty erityisiä ja

objektiivisia olosuhteita, joissa näitä oikeuksia käytetään, merkitsevät pääomien vapaan liikkuvuuden vakavaa loukkausta (ks. vastaavasti asia C-483/99, komissio v. Ranska, tuomio 4.6.2002, Kok., s. I-4781, 50 ja 51 kohta).

52 Tämä arviointi soveltuu käsiteltävänä olevaan asiaan. Vaikka kyseessä olevat kriteerit koskevat erilaisia yleisiä etuja, ne on muotoiltu yleisellä ja epätäsmällisellä tavalla. Lisäksi yhteyden puuttuminen näiden kriteerien ja niiden erityisten oikeuksien, joihin ne liittyvät, väliltä vahvistaa epävarmuutta niistä olosuhteista, joissa näitä oikeuksia voidaan käyttää, ja tekevät niiden täytäntöönpanoa koskevan kansallisten viranomaisten liikkumavaran vuoksi mainituista oikeuksista vapaaharkintaisia. Tällainen liikkumavara ei ole oikeasuhteinen tavoiteltuihin päämääriin nähden.

53 Pelkkä vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 1 momentin maininta, jonka mukaan erityisiä oikeuksia voidaan käyttää vain yhteisön oikeuden mukaisesti, ei voi tehdä näiden kriteerien käytöstä yhteisön oikeuden mukaista. Kriteerien yleisyyden ja abstraktiuden vuoksi niillä ei voida taata, että erityisiä oikeuksia käytetään yhteisön oikeuden vaatimusten mukaisesti (ks. vastaavasti asia C-463/00, komissio v. Espanja, tuomio 13.5.2003, Kok., s. I-4581, 63 ja 64 kohta).

54 Vaikka se, että erityisten oikeuksien käyttö voidaan asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin a–c kohdan perusteella saattaa kansallisen tuomioistuimen tarkasteltavaksi, on välttämätöntä henkilöiden suojaamiseksi pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten soveltamisen kannalta, se ei kuitenkaan yksin riitä korjaamaan erityisten oikeuksien soveltamista koskevien kriteerien yhteensopimattomuutta pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kanssa.

55 Tämän seurauksena on todettava, että Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta EY 56 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut vuoden 2004 asetuksen 1 §:n

2 momentin säännökset, siltä osin kuin näitä säännöksiä sovelletaan asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin a ja b kohdassa säädettyihin erityisiin oikeuksiin.

– EY 43 artiklan mukaisten velvoitteiden noudattamatta jättäminen

56 Siltä osin kuin vastustamisoikeuksien käyttö koskee myös osuuksia, jotka antavat haltijoilleen selvän vaikutusvallan kyseisten yhtiöiden johtamiseen sekä mahdollisuuden määrätä niiden toiminnasta, ja voi siten rajoittaa sijoittautumisvapautta, on katsottava, että samoista syistä, jotka on esitetty edellä käsiteltäessä vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaisten kriteerien yhteensopivuutta EY 56 artiklan kanssa, näillä kriteereillä annetaan Italian viranomaisille vastustamisoikeuden käyttämistä koskeva suhteettoman suuri harkintavalta.

57 Näin ollen on todettava, että Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta EY 43 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentin säännökset, siltä osin kuin näitä säännöksiä sovelletaan asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin a ja b kohdassa säädettyihin erityisiin oikeuksiin.

Vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentissa säädetyt veto-oikeuden käyttämistä koskevat kriteerit

58 Kuten tämän tuomion 39 kohdassa on mainittu, vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentin kriteerien soveltamista veto-oikeuden käyttämiseen tiettyjen päätösten yhteydessä on tutkittava ainoastaan EY 43 artiklan valossa.

59 Komissio arvioi, että nämä kriteerit, siltä osin kuin niitä sovelletaan tähän veto-oikeuteen, eivät ole oikeasuhteisia tavoiteltuun päämäärään nähden ja ovat siten EY 43 artiklan vastaisia. Italian tasavalta riitauttaa tämän arvion.

60 Kyseessä olevien yhtiöiden osalta on todettava, että päätökset, jotka koskevat niiden purkamista, yrityksen luovutusta, sulautumista, jakautumista, yhtiön kotipaikan siirtoa ulkomaille, toimialan muuttamista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamista sillä tavoin, että erityiset oikeudet poistettaisiin tai niitä muutettaisiin, koskevat tärkeitä näiden yhtiöiden johtamiseen liittyviä seikkoja.

61 On mahdollista, että tällaiset päätökset, jotka voivat koskea jopa näiden yhtiöiden olemassaoloa, vaikuttavat erityisesti julkisen palvelun tuottamisen jatkuvuuteen tai yhteiskunnan kannalta keskeisten hyödykkeiden kansallisen vähimmäissaatavuuden ylläpitämiseen, jotka ovat vuoden 2004 asetuksessa tarkoitettuja yleisiä etuja.

62 Erityisen veto-oikeuden ja vuoden 2004 asetuksessa vahvistettujen kriteerien välillä on siis yhteys.

63 Olosuhteet, joissa tätä oikeutta voidaan käyttää, ovat kuitenkin epätäsmälliset.

64 Yhteisöjen tuomioistuin on tiettyjen öljyalalla toimivien yhtiöiden varojen luovutusta ja vakuudeksi antamista koskeviin päätöksiin liittyvän vastustamisoikeuden osalta todennut, että koska tämän oikeuden käyttämiselle ei ole asetettu mitään edellytystä, joka rajoittaisi ministerin harkintavaltaa näiden yhtiöiden osakkeenomistajien henkilöllisyyden valvonnan osalta, kyseinen järjestelmä ylittää sen, mikä on tarpeen esitetyn tavoitteen, joka on öljytuotteiden vähimmäistoimituksia uhkaavan vaaran ehkäiseminen todellisessa vaaratilanteessa, saavuttamiseksi. Yhteisöjen tuomioistuin on lisännyt, että koska mainitun järjestelmän rakenteeseen ei kuulunut objektiivisia ja

täsmällisiä kriteerejä, kyseinen sääntely ei ollut oikeasuhteista esitettyyn tavoitteeseen nähden (ks. em. asia komissio v. Ranska, tuomion 52 ja 53 kohta).

65 On tutkittava, soveltuuko samanlainen arviointi myös käsiteltävänä olevaan asiaan.

66 Vuoden 2004 asetuksessa ei täsmennetä olosuhteita, joissa asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin c kohdassa säädettyjä veto-oikeuden käytön kriteerejä voidaan soveltaa. Vaikka tätä oikeutta voidaan vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentin mukaan käyttää vain vakavan ja todellisen vaaran tilanteissa tai terveydellisissä hätätilanteissa ja saman säädöksen 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja, erityisesti yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen, kansanterveyteen tai maanpuolustukseen liittyviä edellytyksiä noudattaen, sijoittajat eivät tiedä, milloin tätä veto-oikeutta voidaan soveltaa, koska niitä konkreettisia olosuhteita, joissa kysymyksessä olevaa oikeutta voidaan käyttää, ei ole täsmennetty. Siten on komission esittämällä tavalla katsottava, että tilanteet, joissa veto-oikeutta voidaan käyttää, ovat mahdollisesti runsaslukuisia, määrittämättömiä ja ei-määritettävissä olevia ja että ne jättävät Italian viranomaisille laajan harkintavallan.

67 Italian tasavalta esittää kuitenkin, että kyseessä olevilla strategisilla aloilla sovelletaan toissijaisuusperiaatetta ja että jäsenvaltioilla on säilytettävä laaja harkintavalta, sillä ne ovat parhaassa asemassa käsittelemään valtion keskeisiin etuihin vaikuttavat hätätilanteet. Säännellyillä aloilla annetut direktiivit, kuten energiaa koskeva direktiivi, sisältävät vain vähimmäissäännöksiä julkisen palvelun edellytysten turvaamiseksi.

68 Tältä osin, kuten tämän tuomion 43 kohdassa on esitetty, vaikka jäsenvaltioille jätetään näissä direktiiveissä harkintavaltaa, joka koskee erityisesti toimiin ryhtymistä hätätilanteessa, niiden antamien säännösten on noudatettava perustamissopimuksessa asetettuja rajoja ja erityisesti suhteellisuusperiaatetta.

69 Yhteisöjen tuomioistuin on erityisesti hyväksynyt öljy-, televiestintä- ja sähköalalla toimivien yhtiöiden osalta, että se tavoite, että pyritään turvaamaan tällaisten tuotteiden toimitukset tai tällaisten palvelujen tarjoaminen kriisitilanteessa kyseessä olevan jäsenvaltion alueella, voi olla sellainen yleiseen turvallisuuteen liittyvä syy, jolla perusvapauden rajoittaminen voidaan perustella (ks. em. asia komissio v. Espanja, tuomio 13.5.2003, 71 kohta).

70 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin myös todennut, että vaikka jäsenvaltiolla säilyy olennaiselta osin vapaus määrittää yleisen järjestyksen ja yleisen turvallisuuden edellytykset niiden kansallisten tarpeiden mukaan, nämä edellytykset on perusteina poiketa perusvapaudesta ymmärrettävä suppeasti, joten niiden laajuutta ei voida päättää yksipuolisesti ilman Euroopan yhteisön toimielinten valvontaa. Näin ollen yleiseen järjestykseen ja yleiseen turvallisuuteen voidaan vedota vain yhteiskunnan perustavanlaatuista etua uhkaavan todellisen ja riittävän vakavan vaaran tapauksessa (ks. erityisesti asia C-355/98, komissio v. Belgia, tuomio 9.3.2000, Kok., s. I-1221, 28 kohta; asia C-54/99, Église de scientologie, tuomio 14.3.2000, Kok., s. I-1335, 17 kohta ja em. asia komissio v. Espanja, tuomio 17.7.2008, 47 kohta).

71 Yhteisöjen tuomioistuin on soveltanut tätä analyysiä vastustamismenettelyyn perustuvaan järjestelmään, joka oli voimassa Belgiassa energia-alalla ja joka liittyi tiettyihin kotimaisten yhtiöiden strategista omaisuutta, erityisesti energiaverkkoja, koskeviin päätöksiin sekä näiden yhtiöiden johtamista koskeviin erityisiin päätöksiin, ja jossa valtion toimenpiteitä voitiin toteuttaa ainoastaan siinä tapauksessa, että energiapolitiikan tavoitteet ovat vaarassa. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tämän järjestelmän perustana olivat objektiiviset ja tuomioistuinten valvottavissa olevat kriteerit ja että komissio ei ole näyttänyt toteen, että asetetun tavoitteen saavuttamiseksi olisi voitu toteuttaa vähemmän rajoittavia toimenpiteitä (ks. asia C-503/99, komissio v. Belgia, tuomio 4.6.2002, Kok., s. I-4809, 50–53 kohta).

72 Kuten tämän tuomion 66 kohdassa on todettu, käsiteltävänä olevassa asiassa vuoden 2004 asetukseen ei sisälly mitään täsmennyksiä niistä konkreettisista olosuhteista, joissa veto-oikeutta voidaan käyttää, ja siinä esitetyt kriteerit eivät näin ollen perustu objektiivisiin ja valvottavissa oleviin edellytyksiin.

73 Kuten tämän tuomion 53 ja 54 kohdassa on todettu, maininta, jonka mukaan veto-oikeutta voidaan käyttää vain yhteisön oikeuden mukaisesti, ja seikka, että sen käyttö voidaan saattaa kansallisten tuomioistuinten valvontaan, ei tee vuoden 2004 asetuksesta yhteisön oikeuden mukaista.

74 Näin ollen on todettava, että Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta EY 43 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut vuoden 2004 asetuksen 1 §:n 2 momentin säännökset, siltä osin kuin näitä säännöksiä sovelletaan asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin c kohdassa säädettyyn erityiseen oikeuteen.

Oikeudenkäyntikulut

75 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Italian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, Italian tasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Italian tasavalta on jättänyt noudattamatta

– **EY 43 ja EY 56 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on 10.6.2004 antanut 31.5.1994 annetun asetuksen nro 332, joka on muunnettu tietyin muutoksin 30.7.1994 annetuksi laiksi nro 474, 2 §:ssä tarkoitettujen erityisten oikeuksien käyttämisen edellytyksiä koskevan pääministerin asetuksen (decreto del Presidente del Consiglio dei Ministri, definizione dei criteri di esercizio dei poteri speciali, di cui all'art. 2 del decreto-legge**

31 maggio 1994, n. 332, convertito, con modificazioni, dalla legge 30 luglio 1994, n. 474) 1 §:n 2 momentin säännökset, siltä osin kuin mainittuja säännöksiä sovelletaan tämän asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna valtion vuotuisen ja monivuotisen talousarvion laatimisesta 24.12.2003 annetulla lailla nro 350 (talousarviolaki 2004) (legge n. 350, disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2004)), 2 §:n 1 momentin a ja b kohdassa säädettyihin erityisiin oikeuksiin

– **EY 43 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut edellä mainitut pääministerin asetuksen säännökset, siltä osin kuin mainittuja säännöksiä sovelletaan asetuksen nro 332/1994 2 §:n 1 momentin c kohdassa säädettyyn erityiseen oikeuteen.**

2) Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset